

YAŞAMDA MALİ ÇÖZÜM

(9 Eylül 2014)

Yahya ARIKAN

malicozum@ismmmo.org.tr

Vergi, Zaman Aşımına Uğrar Mı?

Bir işin üzerinden belirli bir zaman geçerek onun geçersiz kalması, “zaman aşımı” olarak tanımlanır. Başlıkta gördüğünüz soru, konu vergi olunca bu tanımda size çok anlamsız gelebilir. Kanunda düzenlendiğine göre elbette vergi zaman aşımına uğrar diye düşünülebilir.

Ancak, uygulamada zaman aşımı nedeniyle verginin ortadan kalktığı görülmemiştir. Vergi idaresi verginin zaman aşımına uğramasını kanundaki bazı açıklıklardan yararlanarak engeller. Oysa son dönemde verilen bazı yargı kararları vergi idaresinin bu yöndeki uygulamalarının haksız ve hukuksuz olduğu yönünde.

Konuyu biraz açalım! Yasalarımıza göre vergide iki türlü zaman aşımı söz konusu. Bunlardan birincisi tarh yani vergi koyma veya tahakkuk zaman aşımı olarak ifade edilir. Bu aslında verginin hesaplanıp mükellefe tebliğ edilmesi ile ilgili zaman aşımıdır. Buna göre; vergi alacağının doğduğu yılı izleyen yılın başından itibaren 5 yıl içinde hesaplanarak mükellefe tebliğ edilmeyen vergiler zaman aşımına uğrar.

Örneğin, 2009 yılına ait bir verginin bu yılın sonuna kadar hesaplanarak mükellefe tebliğ edilmesi gerekir. Aksi halde 2009 yılına ait vergi zaman aşımına uğrar. Vergi incelemeleri açısından da bu süreler geçerlidir.

Formül ihtiyacı

İşte vergi incelemelerinde bu süre açmazından kurtulabilmek amacıyla, takdir komisyonları kullanılır. Takdir komisyonuna sevk zaman aşımı süresini bir yıl uzatır. Zaman aşımı süresi içinde bitirilemeyen incelemeler takdir komisyonuna sevk edilir. Vergi inceleme elemanının düzenlediği raporu takdir komisyonu done olarak kabul eder ve buna göre vergi hesaplanır.

Vergi yargısı son dönemde verdiği bazı kararlarda bu yöntemle yapılan vergi tarh işleminin hukuka aykırı bulmakta. İlgililer, İstanbul 2. Vergi Mahkemesi'nin 26.06.2013 E:2012/3305 K:2013/1542 nolu kararını okuyabilir. Bu kararlar vergi idaresinin zaman aşımını uzatma yöntemine engel olmak açısından son derece önemli...

Bir diğer zaman aşımı ise tahsil zaman aşımı. 6183 sayılı Kanun'da düzenleniyor. Verginin kesinleştiği yılı izleyen yıl başından itibaren 5 yıl içinde tahsil edilmesi gerektiğini, tahsil edilemezse o verginin zaman aşımına uğrayacağını belirtiyor.

Kamu devrede!

Aynı kanun zaman aşımı süresinin uzayacağı halleri de düzenlemiş. Bunlardan biri “ödeme” olarak sayılmış Kanun'da. İşte vergi idaresi, bu hükme dayanarak, mükellef adına çok düşük miktarda ödemeler yapıyor ve 5 yıllık zaman aşımının yeniden başlamasını sağlıyor.

Ancak, son dönemde vergi yargısı bu yönteme de itiraz ediyor ve tahsil zaman aşımının bu yöntemle uzatılmayacağını söylüyor. Danıştay 3. Dairesi'nin 25.09.2012 E:2010/4340 K:2012/3047 kararına bakılabilir.

Vergi incelemeleri açısından büyük önem arz eden tarh zaman aşımı ile vergi borcu olan mükellefleri yakından ilgilendiren tahsil zaman aşımını uzatan bu yöntemlere vergi yargısının itiraz ettiğini görüyoruz.

O halde bundan sonra vergi idaresi, rahat bir şekilde yukarıda bahsettiğimiz kanuni boşluklardan yararlanarak zaman aşımını uzatamayacak.

Son söz; belki de artık verginin zaman aşımına uğradığını görebiliriz...

İş kazası eğitim ve bilinçle önlenir

Bu yıl ne yazık ki, ardı ardına gelen üzücü iş kazaları haberleriyle sarsılıyoruz. Mersin, Kars, İzmir, Soma, Gebze, Ankara, Bursa derken İstanbul'daki 10 işçi kardeşimizi yitirdiğimiz asansör faciası acımızı daha da artırdı.

Şimdi herkesin aklı, "Bu iş kazaları neden önlenemiyor, yasalar yetersiz mi?" sorusuna yanıt arıyor.

6331 sayılı yasayla birlikte ülkemizde iş kazalarının azalacağı öngörülmüştü. Kanun ve buna bağlı yönetmeliklerde hatalar ve yanlışlar olmakla birlikte geneli itibariyle mevzuatın yeterli olduğuna inananlar az değil.

Ciddiyetsizlik

Oysa görünüyor ki yasalardan ziyade buradaki temel sorunlardan biri; devletin, işverenin ve çalışanların iş güvenliğini ciddiye almaması, gerekli özeni, disiplini zamanında ve tam olarak göstermemesi. "Mevzuata aykırı uygulamalar, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde eksiklikler, mesleki eğitimlerin aldırılmasında yaşanan sorunlar, işletmelerde risk değerlendirme ve acil durum planlarının eksikliği/yetersizliği ve en önemlisi iş güvenliği bilincinin hem işveren ve hem de çalışanlarda tam olarak yerleşmemesi" kazalara neden oluyor.

İş kazalarının önlenmesi ancak iş güvenliği eğitimlerinin verilmesi ve iş güvenliği bilincinin yerleşmesiyle mümkün olabilir.

Eğer bu dramlara gerçekten son vermek istiyorsak; "işyerlerinin risk değerlendirmesi yaptırılmaları, acil durum planlarını hazırlatmaları, çalışanlara iş sağlığı ve güvenliği eğitimi ile mesleki eğitim vermeleri, kişisel koruyucuların sağlanması ve kullanılması, çalışan temsilcilerinin atanması ve kapsamda olan işyerlerinde etkin bir iş sağlığı güvenliği kurulunun kurulması, periyodik bakımların ve ortam ölçümlerinin yapılması"ndan başka çaremiz yok.

***

SORU-CEVAP

NAFAKA ALANA BABADAN MAAŞ BAĞLANIR MI?

Boşandığı eşinden nafaka alan işsiz bir yakınımın SSK emeklisi babası vefat etti. Yetim aylığı alma hakkı var mı? Fatma Beyaz

Kocasından nafaka alan kadına gerekli şartlar sağlandığında yetim aylığı bağlanır. SGK tarafından yetim kız çocuklarına ölüm aylığı bağlanabilmesi için medeni kanuna göre evli olmaması, bir işyerinde çalışmaması veya kendi çalışmasından dolayı aylık/gelir almaması şartları vardır.

